

УДК 330.34.011:339.137:339.5(477)

М. М. Меркулов,

доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри управління
підприємницькою та туристичною діяльністю,
Ізмаїльського державного гуманітарного університету
вул. Рєпіна 12, м. Ізмаїл, Одеська обл., 68601, Україна
e-mail: merkulov-2006@mail.ru

Л. М. Сорока,

кандидат економічних наук, доцент,
завідувач кафедри управління
підприємницькою та туристичною діяльністю,
Ізмаїльського державного гуманітарного університету
вул. Рєпіна 12, м. Ізмаїл, Одеська обл., 68601, Україна

НАПРЯМИ ЗМІНИ КОНКУРЕНТНИХ ВІДНОСИН У НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕКОНОМІЦІ ПІСЛЯ ВСТУПУ УКРАЇНИ В ВТО

Проаналізовано фактори невідповідності вступу України у ВТО і вигоди функціонування українських підприємств у конкурентній економіці, найбільш поширені форми недобросовісної конкуренції у сучасних умовах. Обґрунтовано пропозиції удосконалення вітчизняного конкурентного права і антимонопольного законодавства, механізм протидії як монополістичним діям окремих господарюючих суб'єктів, так і узгоджених дій учасників ринку між собою та угоди з органами влади та управління, які спрямовані на неприпустимість та обмеження конкуренції на ринку.

Ключові слова: конкуренція, ВТО, інтеграція, законодавство, антимонопольний, ринок, угода, ефективність, підприємство.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Україна стала 152-м членом Всесвітньої торгової організації (ВТО) у 2008 році. Цьому факту/процесу вступу передували перемовини з країнами-членами ВТО по різним напрямкам – антидемпінговому регулюванню супсидіями і регіональним торговим угодам.

Основними задачами переговорів по антидемпінгу було запобігання використанню атідемпінгових заходів для протекціонізму, скорочення зловживань антидемпінговими розслідуваннями, усунення зайвих обов'язків відповідачів щодо надання інформації, збільшення рівня

прозорості, передбачуваності та справедливості антидемпінгових процедур.

У питанні субсидій основну увагу було приділено уточненню і вдосконаленню норм по субсидії та компенсаційні заходи, заходам по торговій захисту в окремих секторах економіки, наслідків впливу приватизації на вигоди, отримані в результаті надання субсидій до початку приватизаційних процесів.

Регіональні торговельні угоди (РТУ) полягають в цілях забезпечення більш пільгового торгово-економічного режиму для країн-учасниць, ніж для інших країн, а це порушення одного з основних принципів ВТО – режиму найбільшого сприяння, відповідно до якого будь-яка пільга, надана будь-якій країні, повинна поширюватися на всіх членів ВТО. Згідно з діючими правилами РТУ можуть полягати для створення зони вільної торгівлі та митного союзу. Зі збільшенням кількості РТУ і розширенням торгово-економічних сфер, які вони регулюють, в правовому полі багатосторонньої торгівлі виявляється все більше лазівок, які ведуть до появи нових торгових бар'єрів, стримування конкуренції, дискримінації між країнами-учасницями і неучасницями РТУ.

Правила ВТО націлені на, подальший розвиток інтеграційних процесів, створення єдиного економічного і правового простору, більш ефективне використання різного роду ресурсів, якими володіють держави-члени СОТ. Їх дотримання є обов'язковою умовою для всіх країн – як членів СОТ, так і тих, які мають наміри ними стати. Особливі складнощі очікують держави, які ще не накопичили певного досвіду функціонування національної економіки в ринкових умовах, продукція яких не цілком конкурентоспроможна на світовому ринку, рівень розвитку конкурентних відносин ще не досить високий.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Під час роботи автори спиралися на праці слідуючих фахівців: Л. Антонюк [1], В. Гаєць [2], Ю. Голубцова [3], В. Дубницький [4], Дж. Майєр і Д. Олсєневич [7], С. Пахомов [9], Ю. Самісько [10], В. Таланцев [11] та ін. Але у цих роботах не відображені особливості проблеми, з якими зіштовхнулась Україна після вступу в ВТО.

Постановка завдання. Мета статті – розробка напрямів розширення конкурентних переваг національної економіки після вступу України в ВТО.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розвиток міжнародної економічної інтеграції, приєднання України до ВТО передбачала зняття бар'єрів і обмежень вільного переміщення товарів і послуг як всередині

ні країни, так і між державами-членами ВТО. Український товарний і фінансовий ринки стали доступні для іноземних учасників, які за рахунок цього отримали більше можливостей для розширення ринків збуту своїх товарів і послуг. Тоді українські підприємства були змушені діяти в умовах все розвиваючої конкуренції, яка з кожним роком приймала все більш жорсткий характер [4].

Від такого суперництва, можливо, виграли на якийсь період наші споживачі, у яких з'явиться вибір з більшої кількості пропозицій товару. Але вітчизняні підприємства - виробники товарів і виконавці послуг - виявилися в досить несприятливих умовах, що позначилися не тільки на обсягах виробництва товарів. Але вітчизняні підприємства - виробники товарів і виконавці послуг - виявилися в досить несприятливих умовах, що сказалися не тільки на обсягах виробництва товарів (послуг), але і на зайнятості працівників, і, відповідно, на рівні доходів працюючого населення, а також на формуванні бюджетів всіх рівнів. Склалася ситуація, коли при насиченні ринку різноманітними товарами, перш за все іноземного виробництва, купівельний попит нашого населення снизився через скорочення рівня доходів працівників, перш за все матеріальної сфери, де, як відомо, створюється первинний додатковий продукт.

Вступаючи у ВТО (16.06.2008 р.), згідно правилам ГАТС Україна взяла на себе зобов'язання відносно запезпечення національного режиму та доступу на ринок товарів в основних секторах економіки: вільний доступ на ринок послуг та їх постачальників [8].

Перебування України в ВТО стало великим стимулом реформування торгового режиму, розширилися ринки експорту продукції (металургія, сільське господарство, хімічна промисловість), зробила негативний вплив на галузі, випускаючі продукцію з високою доданою вартістю [3].

Самісько Ю. стверджує: «Сам факт вступлення України в дану світову економічну структуру є неоднозначим з точки зору Українських економічних інтересів... Наприклад, за нормами ВТО недопустимо використовувати окремим підприємствам фінансову допомогу та субсидії держави» [10].

Напередодні відкриття кордонів в умовах економічної інтеграції для вільного переміщення товарів і послуг нашим учасникам економічних відносин треба було готуватися до роботи в абсолютно нових умовах на чисто ринкових принципах, в основі яких лежить ефективна і жорстка конкуренція. Постає резонне питання чи готові вітчизняні підприємства, в т.ч. розташовані в одеській області до роботи в умовах конкурен-

ції з іноземними фірмами після приєднання України до ВТО? Позитивна відповідь вельми скрутна.

Основними причинами такого песимізму слід вважати наступні:

1. Наші вітчизняні підприємці ще не мають достатнього досвіду роботи в жорстких конкурентних умовах.

2. Питомі витрати на наших підприємствах вище, ніж у аналогічних зарубіжних фірм, за рахунок більш низької продуктивності і ефективності праці, слабку технічної оснащеності, відсталості технологій, низької кваліфікації персоналу, великої частки постійних витрат, непрозорості фінансового стану та інших факторів.

3. Якість більшості українських товарів все ще відстає від закордонних аналогів.

4. Ціни на нашу продукцію відносно високі стосовно рівню доходів на душу населення.

5. Слабо розвинене громадський рух споживачів, що впливає на діяльність виробників товарів та виконавців послуг і стимулюючий останніх орієнтуватися на попит споживачів [12].

Конкурентні відносини в ринковій економіці базуються на конкурентному праві, основні положення якого ще далеко не вивчені як господарюючими суб'єктами, так і органами влади та управління всіх рівнів. Українське конкурентне право базується на положеннях антимонопольного законодавства, законодавства про товарні знаки та патентного законодавства. Існуючі норми цього законодавства в даний час в цілому відповідають нормам міжнародного права і законодавства країн-членів ВТО. Тому виникає нагальна необхідність предметного вивчення основ конкурентного права та практики його застосування українськими учасниками, які діють як на товарному, так і на фінансовому ринках.

Україна є членом Всесвітньої організації інтелектуальної власності при ООН (ВОІВ), яка була заснована Стокгольмської конвенції ще в 1967 р., також визнала положення Паризької конвенції про охорону промислової власності, підписаної ще в 1883 р. (наступні зміни внесені в 1967 р.). З цих документів випливає, що зарубіжні країни накопичили вже багатющий досвід роботи в конкурентних відносинах, в т.ч. в сфері захисту авторських прав та інтелектуальної власності. Але для багатьох наших підприємств, особливо тих, які сформовані і довгий час працювали в умовах планової економіки, вищенаведені міжнародні правила можуть бути не тільки не цікаві, а й взагалі не відомі. Зараз необхідні нові знання і вміння працювати в конкурентних відносинах. При цьому слід мати на увазі той факт, що якщо міжнародним договором з участі

України встановлені правила, які відрізняються від передбачених українським законодавством, то приміняються правила міжнародного договору. Це означає, що вищепераховані міжнародні правові акти мають юридичну силу на території України.

Згідно умовам українського законодавства, зокрема Закону України «Про захист економічної конкуренції» (2007 р.) і Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» (2007 р.), під конкуренцією розуміється спроможність господарюючих суб'єктів на товарному ринку та учасників ринку фінансових послуг, при якій їх самостійні дії ефективно обмежують можливість кожного з учасників однобічно впливати на загальні умови обігу товарів або надання фінансових послуг на відповідних сегментах ринку. Таке визначення поняття «конкуренція» передбачає необмежено велике число учасників, що діють на одному і тому ж ринку і пропонують взаємозамінні для споживача товари (послуги) [5; 6].

Конкуренція в економіці має безсумнівні переваги як для підприємств, так і для споживачів та суспільства в цілому.

Вигода для підприємства:

- стимулювання збуту готової продукції, затребуваної ринком (попитом);
- орієнтація діяльності фірми на попит споживачів;
- впровадження нових матеріалів, ресурсозберігаючих технологій, досягнень науково-технічного прогресу, передового досвіду; зниження витрат виробництва;
- оптимізація чисельності персоналу, організаційної та виробничої структури;
- розширення і оновлення номенклатури продукції (послуг) і збільшення за рахунок цього загального обсягу виробництва;
- підвищення конкурентоспроможності як товару, так і самого підприємства та ін.

Вигода для споживача:

- розширення свободи вибору товарів і послуг;
- більш повне задоволення попиту на товари і послуги;
- стримування і в ряді випадків зниження цін на товари і послуги;
- підвищення якості товарів і послуг та поліпшення культури обслуговування;
- більше врахування потреб попиту в товарах і послугах;
- відносна економія сімейного бюджету;
- можливість здійснювати реальний вплив на діяльність виробника, виконавця, продавця та ін.

Вигода для суспільства:

- зростання валового внутрішнього продукту за рахунок збільшення загального обсягу продажів;
- збільшення надходжень до бюджетів різних рівнів за рахунок збільшення маси прибутку підприємств;
- підвищення рівня зайнятості та зниження рівня безробіття за рахунок розширення кількості підприємств;
- раціональне використання природних ресурсів;
- стабілізація економічної та соціальної обстановки в країні;
- розвиток прикладної та фундаментальної науки, орієнтований на забезпечення ефективного функціонування конкуруючих підприємств;
- освоєння нових територій, нових видів корисних копалин;
- зниження витрат на державне регулювання і державну підтримку економіки та ін.

Конкурентні відносини не завжди носять характер коректний і взаємоповажний. Чим більше суб'єктів діє на ринку, тим обмеженням волі їх дій, тим менше ринкова влада, тим гірше їх фінансове становище і менше вплив на споживача. Економічні відносини часто переходять у фазу недобросовісної конкуренції. При цьому окремі учасники хочуть отримати свою вигоду за рахунок інших або за рахунок споживачів, які стають неминуче залученими в суперечку між конкурентами.

Вищенаведені українські закони дають визначення поняття «недобросовісна конкуренція» – це будь-які спрямовані на придбання переваг у підприємницькій діяльності дії господарюючих суб'єктів або фінансових організацій, які суперечать положенням чинного законодавства, звичаїв ділового обороту, вимогам добропорядності, розумності та справедливості і можуть заподіяти або заподіяли збитки іншим суб'єктам-конкурентам – або завдали шкоди їхній діловій репутації. Таке визначення відповідає нормам міжнародного права. Виходячи з цього, нашим учасникам конкурентних відносин необхідно знати можливі форми прояву недобросовісної конкуренції та способи їх припинення з тим, щоб не тільки реально конкурувати з іноземними підприємцями, а й вміти захищати свої інтереси і карати недобросовісних конкурентів з інших держав.

Найбільш поширеними формами недобросовісної конкуренції є:

1. Поширення неправдивих, неточних або перекручених відомостей, здатних заподіяти збитки іншому учаснику-конкуренту чи завдати шкоди його діловій репутації. Такі відомості можуть розповсюджуватися

будь-яким шляхом, в т.ч. з використанням ЗМІ на виставках, презентаціях, при проведенні рекламних акцій і т.п.

2. Введення споживачів в оману щодо характеру, способу і місця виготовлення, споживчих властивостей, якості і кількості або його виробників. Така форма найбільш характерна для виробників з КНР, які часто видають свою продукцію за продукцію відомих торгових марок і виробників з інших країн Італії, Франції, Республіки Корея, Німеччини та ін. Українські підприємства-конкуренти мають право оскаржити такі дії закордонних підприємств.

3. Некоректне порівняння господарюючим суб'єктом виробляючих чи реалізованих їм товарів (послуг) з товарами (послугами) інших існуючих суб'єктів. Зазвичай при цьому для порівняння використовують декілька показників, що відбивають лише окремі властивості товару, що випускається конкурентами, і не дають повної об'єктивної інформації про нього.

4. Продаж, обмін і інше введення в оборот товару з незаконним використанням результатів інтелектуальної діяльності та прирівняних до них коштів індивідуалізації юридичної особи та продукції. Продукти інтелектуальної діяльності (патенти, ліцензії, товарні знаки, знаки обслуговування, торгові марки, зареєстровані фірмові назви і т.п.) є товаром, і їх використання без згоди власника або правовласника неприпустимо. В умовах жорсткої конкуренції з'являється бажання скористатися вже «розкрученою» торговою маркою конкурента, «запозичити» чужу власність для досягнення комерційного успіху, отримати максимальну вигоду з найменшими витратами, заощадити на витратах по реєстрації власних торгових знаків і ін. Тому необхідно приділяти велику увагу захисту своєї інтелектуальної власності, відстежувати і припиняти факти її незаконного використання.

5. Отримання, використання, розголошення інформації, що становить комерційну, службову та охороняється законом таємницю. До подібної можна віднести інформацію про постачальників і покупців продукції, відомості про ціни та умови продажу, рецептуру виготовлення продукції, технологічні карти і технологічні процеси і т.п. Завдання власника фірми і вищого менеджменту полягає в створенні надійної системи захисту такої інформації з тим, щоб вона не потрапила в руки конкурентів і не дала б їм «зайві козири» в конкурентній боротьбі [11, с. 36].

Крім того, не допускається недобросовісна конкуренція, пов'язана з придбанням та використанням виключних прав на засоби індивідуа-

лізації юридичної особи, індивідуалізації продукції, виконуваних робіт або послуг, що надаються. При цьому маються на увазі, зокрема, дії по реєстрації в Укрупатенті товарних знаків, торгових марок, знаків обслуговування і т.п. з використанням окремих елементів недобросовісної конкуренції як визначено в діючому вітчизняному законодавстві.

До форм недобросовісної конкуренції відноситься також демпінг або неправомірне конкурентну дію щодо зниження продажної ціни товару. Для попередження наслідків демпінгу держава вправі вводити спеціальні захисні антидемпінгові заходи.

Створення умов для недобросовісної конкуренції можуть сприяти органи влади і управління шляхом надання пільг і переваг окремим суб'єктам господарювання або зводячи перешкоди, в тому числі у вигляді адміністративних бар'єрів для неугодних підприємств. Такі дії є незаконними, тому що суперечать нормам федерального антимонопольного законодавства.

Встановлення фактів недобросовісної конкуренції та прийняття мір по їх перетину покладену в Україні на антимонопольні органи і суди. При цьому встановлення розміру шкоди, в т.ч. упущеної вигоди, прийняття рішень про її відшкодування входить тільки до компетенції арбітражного суду. Законодавством передбачена також адміністративна і кримінальна відповідальність винних юридичних і посадових осіб за порушення правил поведінки на ринку, в тому числі за недобросовісну конкуренцію.

В Україні та Одеській області накопичений достатній досвід щодо припинення недобросовісної конкуренції антимонопольними органами. Так, Одеське антимонопольне управління розглядало відповідні заяви та приймало по ним заходи по перетину незаконного використання товарних знаків. Цікавим є той факт, що значна кількість заяв з питань припинення недобросовісної конкуренції надходить від іноземних фірм, які вийшли зі своїм товаром на ринок і зіткнулися з тим, що наші підприємці допускають по відношенню до них різні незаконні дії, в т.ч. використовують чужі товарні знаки, торгові марки, фірмові назви, комерційну інформацію і ін. Такі порушення найчастіше пов'язані з правовою безграмотністю російських підприємців, що не є пом'якшувальною або виправдувати обставиною.

Розвиток конкуренції часто стримується монополістичними діями господарюючих суб'єктів, що займають домінуюче становище на товарному ринку або ринку фінансових послуг. Вони реально можуть обмежувати вхід на ринок іншим учасникам, створювати їм дискримінаційні

умови діяльності, відмовляти в укладенні господарських договорів з фірмами, які можуть стати їх потенційними конкурентами, здійснювати інші протиправні дії.

Серйозну загрозу конкуренції на суміжних ринках створюють так звані природні монополії, які діють насамперед у сфері енергопостачання. Нав'язуючи своїм споживачам кабальні умови, вони істотно знижують їх конкурентоспроможність на ринку і обмежують їх економічні інтереси.

Крім індивідуальних дій монополістів небезпечними для конкуренції є узгоджені дії (змови) як конкуруючих, так і не конкурують учасників ринку. Як правило, такі змови не носять легального характеру, оформлені у вигляді договорів або угод. На практиці більш поширені нелегальні картельні угоди, спрямовані проти потенційних і реальних конкурентів, довести їх наявність вкрай складно.

Разом з тим нормами Українського антимонопольного законодавства передбачені механізми протидії як монополістичним діям окремих господарюючих суб'єктів, так і узгоджених дій учасників ринку між собою і угодами з органами влади та управління, спрямованими на недопущення та обмеження конкуренції на ринку. У міру розвитку конкуренції після вступу України до ВТО актуальність заходу таких дій зростало багаторазово.

З урахуванням нових економічних реалій виникла необхідність більш тісної ув'язки положень українського антимонопольного законодавства з аналогічним зарубіжним правом. Слід удосконалити слідуючі законодавчі акти: Закон України «Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності» (1992 р.) і Закону України «Про захист національного товаровиробника від фінансового імпорту» (1992 р.). Ці законодавчі акти враховують позитивні моменти, що містяться в законодавстві насамперед європейських країн, і направлених проти картельних угод, на припинення наслідків колективного домінування на ринку, недопущення цінової змови учасників ринкових відносин. Вони передбачають більш значні розміри штрафу для порушників, які будуть складати до 8 % від загального річного товарообігу фірми. Важливим моментом слід вважати то, що ці акти передбачають відповідальність чиновників, що сприяли або не перешкоджали змовою з комерційними організаціями або останніми між собою, у формі дискваліфікації терміном до п'яти років. Таке рішення має право прийняти суд за позовом антимонопольного органу. Для виконання своїх функцій антимонопольні органи будуть наділені

додатковими повноваженнями, що дозволить їм діяти в більш тісному контакті з правоохоронними органами.

Висновки та пропозиції. Для ефективного впливу на товарні та фінансові ринки наявності тільки хороших законів недостатньо. Потрібна налагоджена система функціонування державних органів, їх взаємодії продуктів з аналогічними зарубіжними службами, укомплектування антимонопольних органів висококваліфікованими і принциповими фахівцями, що володіють знаннями і досвідом у правовій і економічній сфері. Вкрай необхідне розуміння проблем, захисту конкуренції всім суспільством, усіма учасниками економічних відносин.

З метою підготовки наших підприємств до роботи в умовах конкурентних відносин після вступу України до ВТО доцільно широке роз'яснення норм чинного законодавства та міжнародного права, в т.ч. в частині розвитку нормальної конкуренції і припинення недобросовісної конкуренції як з боку вітчизняних, так і іноземних учасників ринкових відносин. Формами такої роз'яснювальної роботи можуть бути проведення науково-практичних конференцій, міжнародних симпозіумів, спеціальних семінарів для підприємців, круглих столів, видання спеціальної літератури та посібників, тиражування досвіду державних органів і судів по припиненню порушень, розміщення на інформаційних сайтах в мережі інтернет відповідних матеріалів і т.п.

Знання своїх прав і вміння їх відстоювати є запорукою успішного ведення бізнесу та його захисту від недобросовісних конкурентів. У свою чергу, ефективні конкурентні відносини неминуче принесуть користь суспільству в цілому і окремим споживачам в приватності.

Дане дослідження виконано у межах НДР «Стратегічні орієнтири модернізації економіки України та її регіонів» (№ ДР 0114И001554).

Список використаної літератури

1. Антонюк Л. Л. Міжнародна конкурентна спроможність країни : теорія та механізми реалізації : [монографія] / Л. Л. Антонюк. – Київ : КНЕУ, 2004. – 140 с.
2. Гасць В. М. Економіка України : стратегія і політика довгострокового розвитку / В. М. Гасць. – Київ : Знання України, 2003, – 1008 с.
3. Голубцова Ю. В. Тенденции развития внешней торговли Украины после вступления в ВТО / Ю. В. Голубцова // Молодой ученый, 2013. – № 3 – С. 2009-2012.
4. Дубницький В. І. Глобальна економіка. Навч. посібник / В. І. Дуб-

- ницький, Н. М. Чуприна, І. П. Ганжела. – Дніпропетровськ : УДХТУ, 2015. – 588 с.
5. Захарченко В. И. Стратегические направления развития экономики Украины и её регионы / В. И. Захарченко, О. В. Балахонова. – Винница : ФОП, 2011. – 48 с.
 6. Захарченко В. И. Менеджмент во внешнеэкономической деятельности : Уч. пособие / В. И. Захарченко. – Харьков : Одиссей, 2003. – 395 с.
 7. Майер Дж. Міжнародне середовище бізнесу : конкуренція та регулювання у загальній економіці / Дж Майер, Д. Олсеневиц. – Київ : Либідь, 2002. – 730 с.
 8. Отчет рабочей группы Украины по вступлению у ВТО. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.wto.org/english/new_e/pr511_e.html. (дата 14.09.2016). – Название с экрана.
 9. Пахомов С. Ю. Глобальна комунікація : нові явища, тенденції та чинники розвитку / С. Ю. Пахомов. – Київ : КНЕУ, 2008. – 224 с.
 10. Самисько Ю. А. Преимущество и недостатки вступления во Всемирную Торговую Организацию / Ю. А. Самисько // Матер. межд. н. – пр. конф. – 2009. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.confcontact.com/2009ip/samisko.php>. (дата 15.09.2016). – Название с экрана.
 11. Таланцев В. И. Проблемы конкурентных отношений в свете проходящего вступления России в ВТО / В. И. Таланцев // Вестник ТГЕУ, 2006. – № 1. – С. 31-39.
 12. Україна в процесах міжнародної інтеграції / За ред. В. Р. Сіденка. – Харків : Форт, 2003. – 280 с.

Стаття надійшла 30.03.2017 р.

М. М. Меркулов,

доктор экономических наук, доцент,
профессор кафедры управления
предпринимательской и туристической деятельностью,
Измайльского государственного гуманитарного университета
ул. Репина 12, г. Измаил, Одесская обл., 68601, Украина
e-mail: merkulov-2006@mail.ru

Л. М. Сорока,

доктор экономических наук, доцент,
заведующий кафедры управления
предпринимательской и туристической деятельностью,
Измайльского государственного гуманитарного университета
ул. Репина 12, г. Измаил, Одесская обл., 68601, Украина

НАПРАВЛЕНИЯ ИЗМЕНЕНИЙ КОНКУРЕНТНЫХ ОТНОШЕНИЙ В НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКЕ ПОСЛЕ ВСТУПЛЕНИЯ УКРАИНЫ В ВТО

Проанализированы факторы неподготовленности вступления Украины в ВТО и выгоды функционирования украинских предприятий в конкурентной экономике, наиболее распространенные формы недобросовестной конкуренции в современных условиях. Обоснованы предложения усовершенствования отечественного конкурентного права и антимонопольного законодательства, механизм противодействия как монополистическим действиям отдельных хозяйственных субъектов, так и согласованным действиям участников рынка между собой и соглашениям с органами власти и управления, направлены на недопущения и ограничения конкуренции на рынке.

Ключевые слова: конкуренция, ВТО, интеграция, законодательство, анти-монопольный, рынок, соглашение, эффективность, предприятие.

M. M. Merkulov,

Doctor of economic sciences, associate professor,
professor of Department of management
of entrepreneurship and touristic activity,
of Izmail state humanitarian university
12, Repina str., Izmail, Odessa reg., 68601, Ukraine,
e-mail: merkulov-2006@mail.ru

L. M. Soroka,

Doctor of economic sciences, associate professor,
head of Department of management
of entrepreneurship and touristic activity,
of Izmail state humanitarian university
12, Repina str., Izmail, Odessa reg., 68601, Ukraine,

DIRECTIONS OF CHANGES IN THE COMPETITIVE RELATIONS OF NATIONAL ECONOMY AFTER UKRAINIAN ACCESSION TO WTO

Summary

The factors of unpreparedness of Ukraine's accession to the WTO and the benefits of functioning of Ukrainian enterprises in a competitive economy, the most common forms of unfair competition in modern conditions, were analyzed. The proposals for improving the domestic competition law and antimonopoly legislation, the mechanism of counteraction to both monopolistic actions of certain economic entities, and the coordinated actions of market participants among themselves and agreements with authorities and management aimed to preventing and restricting competition in the market were grounded.

Keywords: competition, WTO, integration, legislation, antimonopoly, market, agreement, efficiency, enterprise.

References

1. Antoniuk, L. L. (2004). Mizhnarodna konkurentna spromizhnist krainy : teoriia ta mekhanizmy realizatsii : monohrafiia [International competitiveness of the country : theory and mechanisms of realization : monograph]. Kyiv : KNEU. [in Ukrainian].
2. Haiets, V. M. (2003). Ekonomika Ukrainy : stratehiia i polityka dovhostrokovoho rozvytku [The economy of Ukraine : strategy and policy of long-term development]. Kyiv : Znannia Ukrainy. [in Ukrainian].
3. Holubotsova, Yu.V. (2013). Tendentsii rozvittia vneshnei torgovli Ukrainy posle vstupleniia v VTO [Trends in the development of foreign trade in Ukraine after accession to WTO]. *Molodoi uchenyi. – Young scientist*, 3, pp. 2009-2012. [in Russian].
4. Dubnitskii, V. I., Chupryna, N. M. & Hazhala, I. P. (2015). Hlobalna ekonomika. Navch. posibnyk [Global economic. Manual]. Dnipropetrovsk : UDKHTU. [in Ukrainian].
5. Zakharchenko, V. I. & Balakhanova, O. V. (2011). Strategicheskie napravleniia rozvittia ekonomiki Ukrainy i ee regiony [Strategic directions of development of Ukrainian economy and its regions]. Vinnitsa : FOP. [in Russian].
6. Zakharchenko, V. I. (2003). Menedzhment vo vneshneekonomicheskoi deiatelnosti : Uch. Posobie [Management in foreign economic activity : manual]. Kharkov : Odissei. [in Russian].
7. Maier, Dzh. & Olsenevic, D. (2002). Mizhnarodne seredovysheche biznesu : konkurentsia ta rehuliuвання u zahalnoi ekonomitsi [Business international environment : competition and regulation in the general economy]. Kyiv : Lybid. [in Ukrainian].
1. Otchet rabochei grupy Ukrainy po vstupleniiu v VTO [Report of Ukrainian working group on accession to WTO]. Retrieved from : http://www.wto.org/english/new_e/pr511_e.html. [in Russian].
8. Pakhomov, S. Yu. (2008). Hlobalna komunikatsiia : novi yavyshecha, tendentsii ta chynnyky rozvytku [Global communication : new phenomena, tendencies and development factors]. Kyiv : KNEU. [in Ukrainian].
2. Samysko, Yu. A. (2009). Preimushchestvo i nedostatki vstupleniia vo Vsemimuiu Torhovuiu Orhanizatsiiu [Advantages and disadvantages of accession to World Trade Organization]. *Mater. Mezhd. n. – pr. konf. –Proceedings of scientific and practical conference*. Retrieved from : <http://www.confcontact.com/2009ip/samisko.php>. [in Russian].
3. Talantsev, V. I. (2006). Problemy konkurentnykh otnoshenii v svete prokhodiashego vstupleniia Rossii v VTO [The problems of competitive relations in the light of Russian's ongoing accession to WTO]. *Vestnik THEU. – Bulletin of THEU*, 1, pp. 31-39. [in Russian].
4. Sidenka, V. R. (2003). Ukraina v protsessakh mizhnarodnoi intehtratsii [Ukraine in the processes of international integration]. Kharkiv : Fort. [in Ukrainian].